

הוראה מספר 10 – דרישות גישה והשתתפות

1. מבוא

בהתאם לסעיף 8 לחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008 (להלן: "החוק"), חלה חובה על מפעיל מערכת מבוקרת לגבש כללים אשר יבטיחו את יציבותה, יעילותה ותפקודה התקין של המערכת ובכלל זה גיבוש דרישות הוגנות לחיבור למערכת מהמבקשים להשתתף בה. בהתאם לעקרון מספר 18 של עקרונות לתשתיות השוק הפיננסי (PFMI), שפורסמו באפריל 2012 על ידי הוועדה למערכות תשלומים וסליקה של ה-BIS (CPSS) והארגון הבינלאומי של רשויות ניירות ערך (IOSCO), לתשתית שוק פיננסי יהיו קריטריונים אובייקטיביים, מבוססי סיכון וידועים לציבור בדבר השתתפות, המאפשרים נגישות הוגנת ופתוחה.

הוראה זו מסדירה את הדרישה מהמערכות המבוקרות והמבוקרות מיועדות להגדיר בבירור את דרישות החיבור במערכת תוך שמירה על יציבותה ויעילותה של מערכת התשלומים

2. הגדרות

כהגדרתם בחוק מערכות תשלומים;	"מערכת תשלומים", "מערכת מבוקרת", "מערכת מבוקרת מיועדת", "מפעיל של מערכת תשלומים" -
מפעיל מערכת תשלומים מבוקרת ומפעיל מערכת תשלומים מבוקרת מיועדת;	"מפעיל מערכת תשלומים" או "מפעיל מערכת" -
יחידת הפיקוח על מערכות תשלומים באגף מערכות תשלומים וסליקה בבנק ישראל;	"הפיקוח על מערכות התשלומים" או "הפיקוח" -
מי שמוגדר כמשתתף על פי כללי המערכת;	"משתתף במערכת תשלומים" -
גוף הפועל במערכת שאינו משתתף בה;	"משתמש" -
הכללים שעל פיהם מופעלת מערכת תשלומים;	"כללי מערכת" -
תנאי הסף המגדירים את הכשירות להשתתפות במערכת;	"תנאי גישה" -
דרישות בנושאים טכנולוגיים, תפעוליים, משפטיים ועסקיים המתייחסים ליכולת של המשתתף ו/או המשתמש להשתמש בשירותי המערכת;	"דרישות חיבור" -

3. תחולה

- 3.1. הוראה זו תחול על כל מפעיל מערכת תשלומים אשר הוכרזה על ידי הנגיד כמערכת מבוקרת או מערכת מבוקרת מיועדת.
- 3.2. בנק ישראל רשאי בנסיבות העניין להתיר או לפטור מערכת תשלומים מתחולת סעיפים מסוימים בהוראה זו וכן לחזור בו מהפטור הניתן.

4. תנאי גישה ודרישות חיבור

- 4.1. מפעיל מערכת תשלומים יקבע את דרישות החיבור להשתתפות במערכת התשלומים. דרישות אלו יהיו:
- 4.1.1. אובייקטיביות
 - 4.1.2. מבוססות סיכון
 - 4.1.3. גלויות לציבור¹
 - 4.1.4. כאלו שמאפשרות גישה הוגנת ופתוחה²
- 4.2. דרישות החיבור יבטיחו את עמידת המשתתפים והמשתמשים המחוברים טכנית ישירות למערכת התשלומים בדרישות טכנולוגיות ותפעוליות, פיננסיות ומשפטיות שיאפשרו להם לעמוד בהתחייבותם כלפי מערכת התשלומים וכלפי יתר המשתתפים במועד הנדרש:
- 4.2.1. דרישות טכנולוגיות ותפעוליות – עשויות לכלול, בין היתר, קריטריונים סבירים בקשר למשאבים הפיזיים והטכנולוגיים הנדרשים על מנת להשתמש בשירותי מערכת התשלומים לרבות קיומה של מומחיות נאותה בניהול סיכונים ואבטחת מידע.
 - 4.2.2. דרישות פיננסיות – עשויות לכלול, בין היתר, דרישות הון סבירות מבוססות סיכון, הסדרי כשל, דירוג אשראי וביטוחים.
 - 4.2.3. דרישות משפטיות - עשויות לכלול, בין היתר, רישיון פעילות וסמכות לביצוע פעילות, חוות דעת משפטיות הנוגעות ליכולת המשתתף לעמוד בהתחייבותו כלפי מערכת התשלומים ושאר המשתתפים ושמירה על סודיות.
- 4.3. מפעיל המערכת יגדיר בכללי המערכת את כל סוגי ההשתתפות במערכת, בהתאם לכל סוג של פעילות במערכת, וכן את דרישות החיבור לכל סוג של השתתפות כאמור.
- 4.4. מפעיל המערכת יקבע דרישות נוספות למשתתפים שמסתמכים על שירותיהם משתתפים אחרים, אם ראה לנכון, על מנת להבטיח את פעילותם התקינה במערכת.
- 4.5. מפעיל המערכת ייקבע בכללי המערכת כללים לביטול השתתפות, חסימה, השעיה, ביטול החסימה וההשעיה ויציאה מסודרת של משתתף ומשתמש שמחובר טכנית ישירות למערכת

¹ ובלבד שאין במידע זה כדי לסכן את מערכת התשלומים.

² השפעת דרישות החיבור על יכולת הגישה למערכת התשלומים תהיה מצומצמת ככל שהנסיבות מאפשרות, בכפוף לשמירה על רמה מקובלת של בקרת סיכונים ועל כל דין שחל.

התשלומים שהפר את תנאי הגישה ו/או דרישות החיבור או שחדל לעמוד בהם וכן במקרה שבו המשתתף או המשתמש שמחובר טכנית ישירות למערכת התשלומים מבקש להתנתק.

5. ניטור

- 5.1. מפעיל המערכת יינטר אחר העמידה של המשתתפים והמשתמשים בתנאי הגישה ובדרישות החיבור על בסיס שוטף, בין היתר, באופן הבא:
 - 5.1.1. קבלת אישורים נדרשים מרגולטורים רלוונטיים;
 - 5.1.2. קבלת דיווחים על התפתחויות שעשויות להשפיע על הציות לתנאי הגישה ודרישות החיבור;
 - 5.1.3. בחינת היכולת התפעולית והטכנולוגית וכן המשאבים הכספיים על מנת למנוע חשיפת סיכון בלתי מקובלת למערכת התשלומים ולמשתתפים האחרים.
- 5.2. מפעיל המערכת יסקור את דרישות החיבור על מנת לוודא את עמידתן בתנאים המפורטים בהוראה זו, לפחות אחת לשלוש שנים ולאחר כל שינוי שיבוצע בהם.

6. המידע המדווח ותדירות הדיווח

- 6.1. מפעיל המערכת יעביר לפיקוח את דרישות החיבור למערכת התשלומים תוך התייחסות להיבטים השונים העולים מהוראה זו עם כניסת הוראה זו לתוקף. דיווח זה יכלול הסבר לאופן שבו דרישות החיבור מקיימות את התנאים המפורטים בהוראה זו.
- 6.2. אחת לשנה ועד ליום ה-1, במרץ של כל שנה, מפעיל המערכת יעביר לפיקוח את הסקירה של דרישות החיבור בהתאם לאמור בסעיף 5.2 לעיל.
- 6.3. מפעיל המערכת יעביר לפיקוח כל שינוי שיחול בדרישות החיבור בעותק נקי ובעותק עקוב אחרי שינויים, חודש ימים טרם כניסת השינויים לתוקף. במידה ונדרשות התאמות למערכת התשלומים בשל שינויים אלו, הדיווח יכלול את ההתאמות הנדרשות ולוחות הזמנים הרלוונטיים לביצועם.

7. המצאת המידע לבנק ישראל

- 7.1. מפעיל מערכת תשלומים יעביר את המידע שבהוראה זו באמצעות תקשורת מאובטחת ("יישום הכספת"). שימוש ביישום הכספת יבוצע לאחר תיאום מקדים עם הפיקוח על מערכות התשלומים בבנק ישראל. הפיקוח על מערכות תשלומים רשאי לאשר את העברת המידע באמצעים אחרים.
- 7.2. המידע שבהוראה זו יועבר על ידי מפעיל המערכת לאנשי הקשר שימונו לעניין זה בפיקוח על מערכות תשלומים בבנק ישראל.
- 7.3. מפעיל מערכת תשלומים שהעביר מידע לפי הוראה זו, יודא את קבלת המידע אצל אנשי הקשר, כאמור בסעיף קטן 7.2 באמצעות הטלפון או באמצעות מייל מאנשי הקשר המאשר את קבלת המידע.

7.4. הדיווח לפיקוח יימסר באמצעות מסמך ממוחשב ולא בכתב יד.

7.5. מפעיל מערכת תשלומים אשר יושב בתוך מבנה בנק ישראל ועושה שימוש במערכות בנק ישראל, יעביר את המידע שבהוראה זו באמצעות רשת הדואר האלקטרונית הפנימית של בנק ישראל.

7.6. הדיווח יתבצע בהתאם למועדים הקבועים בהוראה זו. במידה ומפעיל מערכת התשלומים סבור כי הדיווח לא יתבצע במועד הנקוב, עליו להעביר לפיקוח, באמצעות הדואר האלקטרוני, בקשה בכתב לשינוי מועד הגשת הדיווח. הבקשה תכלול, בין היתר, את הפעולות שנקטו עד בקשת השינוי, את הסיבות לבקשת השינוי במועד הדיווח ואת תאריך היעד המבוקש להגשתו. דיווח השינוי במועד הגשתו לא תאושר על ידי הפיקוח על מערכות התשלומים יוגש במועד שנקבע לאותו דיווח.

8. פרסום ועדכון ההוראה

תאריך הפרסום	מהות העדכון
03.11.2019	פרסום ההוראה